

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/337/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414205854
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1414205854.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, v právnej veci manželov: G.. Q. Q., rodená J., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XXX a G.. G. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom W., M. P. XX, zastúpeného: HOMOLA advokátska kancelária s.r.o., Kopčianska 8/A, Bratislava, IČO: 53 042 034, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu: Q. F. Q., nar. XX.XX.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, na čas po rozvode, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 26.3.2019, č.k. 13P/76/2014-726, a proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 24.2.2016, č.k. 13P/76/2014-386, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 26.3.2019, č.k. 13 P/76/2014-726, sa v napadnutej časti, t.j. vo výroku o určení výživného, vo výroku o trovách štátu a závislom výroku o trovách konania z r u š u j e a v rozsahu zrušenia sa v r a c i a na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 24.2.2016, č.k. 13P/76/2014-386, sa z r u š u j e a vec sa v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava IV, v napadnutom rozsudku zo dňa 26.3.2019, č.k. 13P/76/2014-726:
- rozviedol manželstvo G.. Q. Q., rodenej J., nar. XX.X.XXXX, v D. a G.. G. Q., nar. XX.X.XXXX, v W., uzavreté dňa X.X.XXXX, na Matričnom úrade v D., zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu D., vo zväzku XX, ročník XXXX, strana XXX, por. č. XX,
- na čas po rozvode manželstva rodičov maloletú Q. F. Q., nar. XX.XX.XXXX, zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať maloletú a spravovať jej majetok budú obaja rodičia,
- otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej Q. F. sumou vo výške 150 eur mesačne, počínajúc dňom právoplatnosti rozsudku, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky,
- styk maloletej s otcom upravil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou Q. F., každý páry kalendárny týždeň v sobotu od 14.00 hod. do 18.00 hod. a každý nepáry kalendárny týždeň v stredu od 16.30 hod. do 18.30 hod. s výnimkou mesiaca júl, vianočných sviatkov, jarných prázdnin v párnom roku a počas veľkonočných sviatkov v nepárnom roku tak, že si otec maloletú v uvedený deň a hodinu prevezme od matky pred jej bytom a v uvedený deň a hodinu otec maloletú matke vráti na tom istom mieste,
- návrh otca na zverenie maloletej Q. F. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov zamietol,
- každému z rodičov uložil povinnosť zaplatiť štátu zvlášť náhradu trov konania vo výške 234,50 eur, do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku na účet konajúceho súdu,
- podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C.m.p.“) o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Výrok o rozvoze manželstva právne odôvodnil § 23 ods.1,2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o rodine“) a vecne tým, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že manželstvo účastníkov od decembra 2013 neplní účel a funkcie, ktoré Zákon o rodine pre fungovanie manželstva vyžaduje. Manželia spolu nežijú, spolu nehospodária, spolu nevychováajú maloletú, dlhodobo nevedú usporiadaný rodinný ani manželský život. Od decembra 2013 ku dňu rozhodnutia o návrhu, každý z manželov žije iným spôsobom života, manželka má úplne novú rodinu s partnerom, s ktorým má dve ďalšie maloleté deti. Súd prvej inštancie ustálil ako príčinu rozvodu manželstva skutočnosť, že manželia nedokázali spolu vyriešiť svoje predstavy o ďalšom spoločnom spôsobe života.

3. Výroky týkajúce sa úpravy práv a povinností rodičov k maloletej na čas po rozvoze súd prvej inštancie právne odôvodnil § 24 ods.1, § 25 ods.1,2, § 62 ods.1,2,3,4,5, § 75 ods.1 Zákona o rodine konštatujúc, že v záujme zabezpečenia ďalšieho riadneho vývoja maloletej Q., zveril dieťa do osobnej starostlivosti matky, ktoré riešenie mal v rozsiahlom vykonanom dokazovaní za riešenie v najlepšom záujme dieťaťa. Matka sa o maloletú riadne stará a v zabezpečení zdravého vývoja dieťaťa spolupracuje s odborníkmi, ktorých názor rešpektuje. Obidvom rodičom súd ponechal právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, keďže v rodičovských právach a povinnostiach, ani jeden z nich zatiaľ obmedzený nebol.

4. Pokiaľ ide o výživné pre maloletú Q. F. na čas po rozvoze manželstva, súd prvej inštancie toto určil sumou 150 eur mesačne, keďže od septembra 2018 takáto výška výživného bola ustálená aj v predchádzajúcom bezprostredne súvisiacom konaní. Konštatoval, že je v zárobkových schopnostiach a možnostiach otca uvedenou sumou na výdavky maloletej k rukám matky prispievať.

5. Na čas po rozvoze súd prvej inštancie upravil právo otca stretávať sa s maloletou, každý párný kalendárny týždeň v sobotu od 14.00 hod. do 18.00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň v stredu od 16.30 hod. do 18.30 hod. s výnimkou mesiaca júl, vianočných sviatkov, jarných prázdnin v párnom roku a počas veľkonočných sviatkov nepárneho roku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že takáto úprava styku maloletej s otcom sa aktuálne realizuje a bolo preukázané, že je jednoznačne v záujme maloletej s prihliadnutím na zistený názor, záujem a zdravotný stav maloletej v súvislosti s prístupom a postojom otca k problematike stretávania sa s maloletou. V tomto smere mal za preukázané, že nie je v záujme dieťaťa, aby bolo zverené do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov ani po týždni, ani inak tak, ako to otec navrhoval. V celom vykonanom dokazovaní otec napriek nariadenému výchovnému opatreniu, napriek odporúčaniam odborníkov, nezačal korigovať svoje správanie, pričom nevyužil žiadnu možnosť spolupráce s odborníkmi, za účelom nápravy a zlepšenia správania sa k maloletej z pohľadu existencie matky a jej novej rodiny. Otec neustále a opakovane devalvuje svojim správaním citový vzťah maloletej voči matke a voči jej novým súrodencom s ich otcom. V súvislosti s týmto správaním sa otca, mal súd prvej inštancie za preukázané, že nie je v záujme zabezpečenia ďalšieho riadneho vývoja maloletej, aby sa s ním stretávala v dlhšom časovom úseku a aby u neho maloletá prespávala. Je na otcovi, či zmení svoj postoj maloletej a či sa v budúcnosti bude javiť účelné a v záujme dieťaťa, aby sa s ním maloletá stretávala v dlhších časových úsekoch, počas prázdnin a sviatkov, a aby u neho aj prespávala.

6. Pokiaľ ide o trovy znaleckého dokazovania, ktoré štátu vznikli, tieto súd prvej inštancie určil v súlade s § 260 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) rodičom zaplatiť každému zvlášť vo výške 234,50 eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, nakoľko obidvaja rodičia zložili preddavok na znalecké dokazovanie v tomto konaní po 400eur a zostáva zaplatiť 469 eur (276,80 eur doplatok k znaleckému posudku + 175,60 eur za odborné vyjadrenie znalkyne + 16,60 eur za účasť znalkyni na pojednávaní).

7. Proti výrokom súdu prvej inštancie, v ktorých bola otcovi uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej Q. F. sumou vo výške 150 eur mesačne, počínajúc dňom právoplatnosti rozsudku, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky a v ktorých bola každému z rodičov uložená povinnosť zaplatiť štátu zvlášť náhradu trov konania vo výške 234,50 eur, do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku na účet konajúceho súdu, podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletej namietajúc, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolateľ vo vzťahu k určeniu vyživovacej povinnosti namietal, že z rozhodnutia nie je možné dozvedieť sa,

na základe čoho, akých skutočností súd dospel k tejto sume. V otázke výživného sa v napadnutom rozsudku neuvádzajú žiadne odôvodnené výdavky a potreby maloletej, ako aj možnosti a schopnosti oboch rodičov. Z uvedeného vychádza, že otec nevie, akými úvahami sa súd riadil pri určení výšky výživného, z akých výdavkov maloletej a v konečnom dôsledku, ani z akých príjmov oboch rodičov vychádzal. Otec zdôraznil právo na riadne odôvodnené súdneho rozhodnutia patriace medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Výživné malo byť podľa názoru odvolateľa určené v nižšej výške. Za nezodpovedajúce označil aj odôvodnenie výroku VII rozsudku, týkajúceho sa trov štátu, z ktorého nevyplýva, ako bola vypočítaná odmena znalca a stručný odkaz na § 260 C.s.p. je nepostačujúci. Otec navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie, v časti napadnutej odvolaním zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

8. Matka v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd v časti výživného, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Konštatovala, že pomery oboch rodičov boli opakovane rozobraté počas konania, rovnako ako potreby maloletej vo výške 400 eur mesačne, ktoré by mal pokrývať otec ako jediný funkčný rodič. Matka uviedla, že je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke, jej príjmom je rodičovský príspevok vo výške 203 eur a má ďalšie dve vyživovacie povinnosti - synov Y. a A.. Otec je inžinier ekonóm majúci dlhodobú prax a je v najproduktívnejšom veku. To, z čoho súd vychádzal pri určovaní výživného matka považuje za dostatočne vysvetlené. Je pravdou, že sudkyňa v tomto konaní vychádzala zo záverov, ktoré deň predtým vyvodila v konaní o ÚPP jej kolegyňa, avšak obidve konania prebiehali paralelne a rozhodovalo sa v časovom odstupe jeden deň. Za situácie, kedy obaja rodičia poznali spis a zúčastnili sa posledných pojednávaní v oboch veciach, nie je procesnou vadou, keď to v rozsudku nie je podrobne rozpisované. Toto konanie trvalo 5 rokov, počas ktorých sa výživné prerokovávalo len podružn, otec svoje zamestnania súdu zatajoval a jeho finančná situácia a príjmy boli viac menej nejasné. Matka uviedla, že podľa jej názoru by mal otec na výživu maloletej prispievať vyššou sumou, avšak zmenu rozsudku nechce. Do pozornosti dala, že i napriek predbežnej vykonateľnosti rozsudku o výživnom, otec ho nedodržiava a sumu 150 eur mesačne ani nezačal platiť.

9. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

10. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 65 a § 66 C.m.p., keď nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru o dôvodnosti odvolania otca. Keďže výrok rozsudku o rozvoze manželstva nebol odvolaním napadnutý a odvolaciemu prieskumu bolo podrobené rozhodnutie súdu prvej inštancie, v časti týkajúcej sa úpravy pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvoze, a to vo vzťahu k napadnutému výroku o výške vyživovacej povinnosti otca a výroku o trovách štátu, odvolací súd účastníkov konania v tomto rozhodnutí označuje ako matka a otec.

11. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Ako prvoradá konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 380 ods. 2 C.s.p.).

13. Podľa § 220 ods. 2 C.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. K námietke otca, že „vo vzťahu k výživnému nie je možné sa z rozhodnutia dozvedieť, na základe čoho a akých skutočností súd dospel k tejto sume, keď v rozsudku sa neuvádzajú žiadne odôvodnené výdavky a potreby maloletej, ako aj možnosti a schopnosti oboch rodičov vychádzajúce z ich príjmov,“ poznamenáva, že túto námietku je nutné podriaďiť pod ust. § 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p., podľa ktorého je odvolanie prípustné proti každému rozhodnutiu súdu vo veci samej alebo, ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej

patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v citovanom ustanovení sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marniacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012), vrátane práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Veľký senát občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp.zn. 1 VCdo 2/2017 uviedol, že pojem „procesný postup“ súdu treba takto vykladať aj za účinnosti C.s.p..

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 C.s.p., pričom rozhodnutie nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument použitý v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o uplatnenej žalobe. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V tejto súvislosti treba upozorniť, že na zasadnutí Občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

17. Otec v podanom odvolaní uplatnil aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p. (t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam). Odvolací súd konštatuje, že citovaný odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie spor posúdil po právnej stránke, a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 C.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo, ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z procesných ustanovení týkajúcich sa dokazovania.

18. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie v ňom uviedol, čoho sa návrhom na rozvod manželstva so zákona spojeným s konaním o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu narodenému z manželstva na čas po rozvode manželka domáhala, ako sa k návrhu vyjadril manžel (otec maloletého dieťaťa), aké dôkazy v konaní vykonal, podrobne na str. 3-6 rozviedol obsah Znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaného znalkyňou PhDr. Mgr. Elenou Fortis (zameraného na posúdenie osobnostných predpokladov rodičov maloletého dieťaťa k zvereniu dieťaťa do ich osobnej starostlivosti a úpravy styku otca s maloletou), ďalej uviedol obsah vyjadrení v konaní ustanoveného kolízneho opatrovníka, opísal priebeh pojednávania nariadeného na deň 26.3.2019, následne citoval právne predpisy vzťahujúce sa na posudzovaný prípad a rozhodnutie v otázke určenia výšky vyživovacej povinnosti otca na maloleté dieťa odôvodnil výlučne tým, že „výživné určil sumou 150 eur mesačne, keďže od septembra 2018 takáto výška výživného bola ustálená aj v predchádzajúcom

bezprostredne súvisiacom konaní a konštatoval, že je v zárobkových schopnostiach a možnostiach otca, uvedenou sumou na výdavky maloletej k rukám matky prispievať.“

19. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

20. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

21. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že otcom uvádzané odvolacie dôvody sú práve v nadväznosti na stručné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, vzťahujúce sa k výroku o vyživovacej povinnosti otca, naplnené. Zdôrazňuje, že výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzna, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a pod. Pokiaľ ide o výšku výživného, vychádzajúc z ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd pri určovaní výživného berie zreteľ na odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj na zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, pri zachovaní práva detí podieľať sa na životnej úrovni rodičov. V posudzovanom prípade zo stručného odôvodnenia vzťahujúceho sa k výroku o vyživovacej povinnosti otca však nie je možné ustáliť, či súd prvej inštancie na uvedené zákonné kritériá prihliadal a akým spôsobom ich vyhodnotil, či a s akým výsledkom sa zaoberal relevantnými otázkami nastolenými vo vzťahu k určení výšky výživného na maloletú Q. účastníčkou konania, čoho následkom je úvaha odvolacieho súdu o absolútne nedostatočnom objasnení skutkového a právneho základu rozhodnutia v tejto časti. Odkaz súdu prvej inštancie na to, že „takáto výška výživného bola ustálená aj v predchádzajúcom bezprostredne súvisiacom konaní,“ je z hľadiska posudzovania určenej výšky výživného za nedostačujúci, keďže z obsahu spisu nevyplýva, že by súd prvej inštancie na pojednávaní nariadenom na deň 26.3.2019 vykonal dokazovanie obsahom akéhokoľvek pripojeného spisu, resp. jeho časti. Je možné sa len domnievať, že súd prvej inštancie vychádzal pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti otca z dokazovania vykonaného v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV, pod sp.zn. 25P/247/2015, v ktorom okresný súd rozhodol rozsudkom vyhláseným v priebehu pojednávania nariadeného na deň 25.3.2019. Pokiaľ je úvaha odvolacieho súdu správna, v prebiehajúcom konaní o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode bol potom povinný zopakovať dokazovanie vykonané v konaní 125P/247/2015 a v písomnom odôvodnení rozhodnutia uviesť, z ktorých konkrétnych dôkazov a preukázaných skutočností v otázke určenia výživného vychádzal.

22. Za dôvodné považuje odvolací súd aj námietky otca proti výroku, v ktorom súd prvej inštancie každému z rodičov uložil povinnosť zaplatiť štátu zvlášť náhradu trov konania vo výške 234,50 eur, do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku na účet konajúceho súdu a to z dôvodov, že uznesenie Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 24.2.2016, č.k. 13P/76/2014-386, o výške znaleckej odmeny prináležiacej v konaní ustanovenému znalcovi (z ktorého súd prvej inštancie zrejme vychádzal pri konštatácii, o doplatku 276,80 eur k znaleckému posudku“), nie je doposiaľ právoplatné a z dôvodov obsiahnutých v ďalšej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia ho odvolací súd zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

23. So zreteľom na uvedené považuje odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, v časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti otca za nepreskúmateľný, nespĺňajúci zákonné náležitosti predpísané v § 220 ods. 2 C.s.p., nakoľko v ňom absentujú dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil a v časti týkajúcej sa trov štátu za predčasne vydaný a súčasne aj za dostatočne neodôvodnený. Na základe uvedeného rozsudok súdu prvej inštancie v týchto častiach a v závislom výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C.s.p. zrušil, pretože súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil stranám sporu, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, keďže z odôvodnenia rozhodnutia nie je možné vyvodiť správnosť jeho skutkového odôvodnenia a právneho posúdenia veci a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Úlohou prvoinštančného súdu bude pri ďalšom prejednaní veci posúdiť a ustáliť otázky naznačené odvolacím súdom, opätovne vo veci rozhodnúť a odôvodniť rozhodnutie tak, aby zodpovedalo ust. § 220 ods. 2 C.s.p., t.zn. v ňom uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní výšky vyživovacej povinnosti otca, vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán týkajúce sa zákonných podmienok posudzovaných vo vzťahu k určeniu výšky vyživovacej povinnosti otca, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy; v novom rozhodnutí o veci súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 396 ods.3 C.s.p.).

24. Okresný súd Bratislava IV, uznesením zo dňa 24.2.2016, č.k. 13P/76/2014-386, priznal PhDr. Mgr. Elene Fortis, bytom Mlynarovičova 19, Bratislava, znalkyni z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia, znalečné vo výške 1.076,80 eur za vypracovanie Znaleckého posudku č. 4/2016, podľa písomného vyúčtovania znalkyne zo dňa 22.2.2016, v súlade s vyhláškou MS SR č. 491/2004 Z.z. ,v spojení so zák. č. 382/2004 Z.z. a upravil účtáreň Okresného súdu Bratislava IV, aby na účet súdnej znalkyne vedený v Československej obchodnej banke, a.s., IBAN: SK96 7500 0000 0040 0212 5198, VS: 07/2016/ZP po právoplatnosti uznesenia vyplatila sumu 1.076,80 eur, a to z účtu vedeného pod pol. D14/77-2015 sumu 400 eur, z účtu vedeného pod pol. D14/82-2015 sumu 400 eur a zo štátnych finančných prostriedkov sumu 276,80 eur.

25. Rozhodnutie právne odôvodnil § 2 ods.4, § 3 ods.1 ,2 písm. a/, ods.6, zákona č. 382/2004 Z.z., § 3 ods.1, § 5 písm. b/, § 14 ods.3 písm. a/, b/ vyhlášky č. 491/2004 Z.z. a vecne tým, že znalečné priznal za :

a/ preštudovanie spisu 5 hod. á 13,28 eur/hod
b/ spracovanie znaleckého úkonu - psychologická diagnostika
interview - 3x 6 hod. á 13,28 eur/hod
anamnéza..... 1 hod. á 13,28 eur/hod
ROR (Rorschachova metóda) - 2x 9 hod. á 13,28 eur/hod
C.F.2A- 2x 2 hod. á 13,28 eur/hod
VAPO (dotazník vlastnosti a prejavy osobnosti) 3 hod. á 13,28 eur/hod
H-T (test ruky) - 2x 4 hod. á 13,28 eur/hod
LFT (Lüscherov farbový test) - 2x 4 hod. á 13,28 eur/hod
KUD (osobnostný inventár) - 2x 4 hod. á 13,28 eur/hod
B-D-I (Inventár agresie Buss-Durkee)..... 2 hod. á 13,28 eur/hod
ICL (dotazník interpersonálnej diagnózy) - 2x 6 hod. á 13,28 eur/hod
Szondi test - 2x 6 hod. á 13,28 eur/hod
K-N-5 (neurotický dotazník) 4 hod. á 13,28 eur/hod
DDF (diferenciálny dotazník depresivity) - 2x4 hod. á 13,28 eur/hod
STAI (dotazník na meranie úzkosti a úzkostlivosti) - 2x4 hod. á 13,28 eur/hod
GKP (Goodenoughovej kresba postavy)..... 1 hod. á 13,28 eur/hod
VK (voľná kresba)..... 1 hod. á 13,28 eur/hod
ZR (začarovaná rodina) 2 hod. á 13,28 eur/hod
SR (simulácia rodiny)..... 2 hod. á 13,28 eur/hod
c/vypracovanie znaleckého úkonu 8 hod. á 13,28 eur/hod

Hodinová odmena za výkon znaleckej činnosti....78 hod á 13,28 eur/hod. 1 035,84 eur

Paušálna odmena za prevzatie a prvotné oboznámenie

sa so spisom 19,92 eur
pisomné vyhotovenie úkonu.....4 x á 2,66 eur 10,64 eur
čiernobiele vyhotovenie listu A4104 ks á 0,1 eur 10,40 eur

26. V odôvodnení rozhodnutia ďalej konštatoval, že po preskúmaní znaleckého úkonu dospel k záveru, že vyúčtovanie odmeny za vypracovanie znaleckého úkonu zodpovedá kvalite a rozsahu znaleckého posudku, časovému fondu potrebnému na jeho vypracovanie a je v súlade s vyhl. č. 491/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v spojení s ust. § 127 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej „ O.s.p.“). Náročnosť a rozsah vykonanej psychodiagnostiky / interview - 3x, anamnéza, ROR (Rorschachova metóda) -2x , C.F.2A - 2x, VAPO (dotazník vlastnosti a prejavy osobnosti), H-T (test ruky) - 3x, LFT (Lüscherov farbový test) - 2x, KUD (osobnostný inventár) - 2x, B-D-I (Inventár agresie Buss-Durkee), ICL (dotazník interpersonálnej diagnózy) - 2x, Szondi test - 2x, K-N-5 (neurotický dotazník) - 2x, DDF (diferenciálny dotazník depresivity) - 2x, STAI (dotazník na meranie úzkosti a úzkostlivosti) - 2x, GKP (Goodenoughovej kresba postavy), KR (kresbový test moja rodina), ZR (začarovaná rodina), Vk (voľná kresba), SR (simulácia rodiny), ktorá je podrobne opísaná a vyhodnotená v znaleckom posudku, zodpovedá znalkyňou predloženému vyúčtovaniu, obsahu a rozsahu znaleckého posudku.

27. Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec namietajúc, že súd prvej inštancie neposúdil správne otázku primeranosti počtu hodín potrebných na spracovanie znaleckého posudku, otázku náročnosti znaleckého úkonu, ale hlavne odbornú kompetentnosť - odvetvie znaleckej spôsobilosti, ktoré do uznesenia neuviedol presne a úplne. Právna zástupkyňa otca poukázala na jej známu znaleckú a súdnu prax, keď na znalecké posudzovanie vzťahu maloletých detí k rodičom, rodičov k maloletým deťom a osobnostných predpokladov rodičov na zabezpečenie osobnej starostlivosti, sú bežne vypracované posudky v rozsahu cca 35 hodín (rodina s tromi maloletými deťmi). Vyúčtovanie počtu vynaložených hodín na spracovanie znaleckého posudku v rozsahu 78 hodín + prevzatie a prvotné oboznámenie sa so spisom je podľa názoru odvolateľa neprimerané i z dôvodu, že niektoré priznané úkony rozsahom odpracovaných hodín presahujú účel znaleckého posudku pre potrebu zodpovedania otázok na znalca zadaných súdom. Z obsahu posudku je zrejmé, že podklady k vyhodnocovaniu podľa jednotlivých vymenovaných metód, získaval znalec počas interview (3x) s príslušníkmi rodiny a ich vyhodnocovanie vykonával bez ich prítomnosti. V posudku je značná časová prevaha teoretickej časti nad časťou interview, posudok je neprimerane dlhý, niektoré pasáže sa v ňom opakujú 2 až 3 krát. Čo do účtovaných hodín otec poukázal, napr. na Luscherov test farieb, ktorý absolvoval za 5 minút (zrejme aj matka) a podľa vyúčtovania sa znalkyňa tomu venovala ešte 4 hodiny, navyiac zo znaleckého posudku nevyplýva, ako boli výsledky testu zohľadnené v záveroch znalca. Činnosti znalca uvedené v položkách č. 2 a 3 sa nachádzajú v obdobných znaleckých posudkoch pod spoločným názvom „analýza a interpretácia“, prípadne „vypracovanie znaleckého úkonu“ v rozsahu 20 hodín, v tomto prípade v rozsahu 73 hodín. K položke označenej ako „Pisomné spracovanie úkonu“, odvolateľ konštatoval, že znalec si časť písomného spracovania účtoval v položke 2 s väčšou hodinovou sadzbou, ktoré písomné časti sú totožné so záverom posudku. Na základe uvedeného navrhol, aby znalkyňa nepriznal znalečné v znalkyňou požadovanej výške 1.076,80 eur a zväzil, do akej miery je tento posudok v danej veci vôbec použiteľný.

28. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016, bolo odvolaním možné napadnúť rozhodnutie súdu prvej inštancie len z dôvodov uvedených v ust. § 205 ods. 2 O.s.p. za podmienky, že to nevylučoval zákon (§ 201 v spojení s § 202 O.s.p.). Odvolanie otca proti uzneseniu vyvolalo v danom prípade účinnok, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 395 ods.1 C.m.p.) a odvolaním napadnuté rozhodnutie bolo preto možné podrobiť odvolaciemu prieskumu.

29. Podľa § 139 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.6.2016, ak bol podaný znalecký posudok, vzniká právo na náhradu hotových výdavkov, náhradu za stratu času a na odmenu (znalečné). Osobitný zákon ustanovuje, komu sa znalečné vypláca.

30. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 382/2004 Z.z., znalec vykonáva svoju činnosť pre zadávateľa za odmenu, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu; času (ďalej len znalečné); ak je zadávateľov viac, zodpovedajú za zaplatenie znalečného spoločne a nerozdielne.

31. Podľa § 3 ods. 1, 2 zákona č. 382/2004 Z.z., znalec sa môže dohodnúť so zadávateľom na zmluvnej odmene; ak sa nedohodnú, patrí mu tarifná odmena.

Výška tarifnej odmeny u znalcov sa určí a) časovým spôsobom s prihliadnutím na skutočný počet hodín, ktoré znalec vynaložil na svoju činnosť.

32. Podľa § 3 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 491/2004 Z.z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov v platnom znení je hodinová odmena za jednu aj začatú hodinu výkonu znaleckej činnosti 13,28 euro, ak nie je ďalej ustanovené inak.

33. Podľa § 5 písm. b/ citovanej vyhlášky, znalcovi patrí paušálna odmena za prevzatie a prvotné oboznámenie so spisom 19,92 eura.

34. Z obsahu spisu v danej veci vyplýva, že uznesením Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 13.11.2015, č.k. 13P/76/2014-321, súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie, znaleckým úkonom (posúdením ktorý z účastníkov má lepšie osobnostné predpoklady vychovávať maloletú, ktorému z rodičov má byť maloletá zverená do osobnej starostlivosti a doporučením na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu), poveril znalkyňu z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia PhDr. Mgr. Elenou Fortis a rodičov zaviazal na povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania po 400 eur do 10 dní od doručenia uznesenia na účet konajúceho súdu. Ustanovená znalkyňa vypracovala Znalecký posudok č. 4/2016, za ktorý si vyúčtovala znalečné v celkovej sume 1.076,80 eur.

35. S poukazom na citované zákonné ustanovenia prihliadajúc na súvisiace listiny tvoriace obsah súdneho spisu - uznesenie Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 13.11.2015, č.k. 13P/76/2014-321, Znalecký posudok č.4/2016 vypracovaný znalkyňou z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia PhDr. Mgr. Elenou Fortis, vyúčtovanie Znaleckého posudku č. X/XXXX zo dňa 22.2.2016 je treba prisvedčiť názoru odvolateľa o tom, že v posudzovanom prípade nie je možné ustáliť, či prvoinštančný súd pri priznávaní znalečného ustanovenej znalkyni, pri použití správneho hmotnoprávneho predpisu (vyhlášky č. 491/2004 Z.z. v platnom znení), priznal znalečné v správnej výške. Odvolací súd poukazuje na to, že prvoinštančný súd pri priznávaní znalečného postupoval podľa vyúčtovania predloženej znalkyňou bez zaoberania sa správnosťou, potrebou a rozsahom jednotlivých položiek vyúčtovanej znaleckej odmeny; dôsledkom uvedeného je potom fakt, že správnosť celkovej výšky znaleckej odmeny priznanej znalkyni súdom podľa § 3 ods.1, § 5 písm. b/, § 14 ods. 3 písm. a/, b/, c/ vyhl. č. 491/2004 Z.z. a ani všeobecnú konštatáciu o tom, že „náročnosť a rozsah vykonanej psychodiagnostiky podrobne opísanej a vyhodnotenej v znaleckom posudku, zodpovedá znalkyňou predloženému vyúčtovaniu, obsahu a rozsahu znaleckého posudku, nie je možné preskúmať. Vo vzťahu k znaleckej odmene priznanej podľa § 3 ods.1 cit. predpisu sa podľa názoru odvolacieho súdu nedá ustáliť a ani preskúmať potrebnosť znalkyňou vyúčtovaných 65 hodín za psychologickú diagnostiku, a to ani vo vzťahu k zadaným znaleckým úlohám a ani k ich rozsahu. So znalkyňou predloženého rozpisu odpracovaného času psychologickkej diagnostiky totiž vyplýva, že zhodnotenie a spracovanie 6 hodín interview (3 x 2 hodiny), si vyžadovalo ďalších 59 hodín teoretického zhodnocovania použitými formami psychologickkej diagnostiky a ďalších 8 hodín na vypracovanie znaleckého posudku.

36. Odvolací súd základe uvedených skutočností dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie nie je možné pre nedostatok odôvodnenia, ale i nedostatok skutkových podkladov, tvoriacich základ pre súdom prvej inštancie prijatý záver o určení výšky priznaného znalečného vo vzťahu k odvolacím námietkam otca preskúmať a ani ustáliť, či je napadnuté rozhodnutie vecne a právne správne. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods.1 písm. b/, d/ C.s.p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie sa v novom rozhodnutí o priznanej znaleckej odmene bude dôsledne zaoberať vyúčtovaním a rozsahom jednotlivých položiek vyúčtovanej znaleckej odmeny (pre tento účel sa javí byť vhodné vyzvať znalkyňu na predloženie presnej špecifikácie potreby a rozsahu vykonaných úkonov, za ktoré si vyúčtovala podľa § 3 ods.1 vyhlášky č. 491/2004 Z.Z. odmenu), a tieto potom pri priznávaní presne špecifikuje a ustáli tak, aby nové rozhodnutie o priznaní odmeny znalkyni, zodpovedalo ust. § 220 ods.2 v spojení s § 167, § 234 ods.2 C.s.p..

37. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods.1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).